

Učiteljski tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frankova ulica 6/I. Repetice ne vračamo. Nepriljubljenih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 Din. Za izposojilce 80 Din. Član se plača J. U. U. plačilo list s članarjem. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok poseba. Pošt. šif. 11.153. Telefon 3112

Učiteljski pevski zbor gre v Bolgarijo

Sofija! Srce bolgarske zemlje. Top iz črešnjevega debla in pa grob Ivana Vazova, to sta simbola bolgarske zemlje. Plovidi! Zanj in prva postaja vzhoda in zapada Stara Zagora! Kazanlik! Cvet rožnih polj. Sliven! V refleksih Sinifih kamenov in trt in pa — zgodovina. Burgas! Crnomorski fjord. In Jambol! Pisana vaza žive keramike.

»Hajdukova oporoka«, »Gora Belasica« in »Smrt carja Samuela«. In mnogo več ne vemo od zadnje bratomorne bitke pred dvema desetletjema. Zdjaj pa gredo slovenski učitelji s pesmijo v bratsko bolgarsko zemljo.

Se ni preteklo leto, odkar se je dvignil izza mize Nj. Vel. bolgarski kralj Boris in izrekel v svoji zdravici našemu pokojnemu kralju nekako tele besede: »V popolnem skladu s čustvi bolgarskega naroda vas zagotavljam, da je ideja Jugoslavije in Bolgarije za okrepitev mednarodnega in balkanskega miru globoko odjeknila pri nas in upam, da bo zblizanje med našima državama uspelo in pospešilo njihov razvoj in mirni napredek. Prepričan sem, da bodo ti naši vzajemni naporji omogočili srečno bodočnost dveh tako sorodnih narodov in zato dvigam čašo...« In pokojni naš veliki kralj, ki ga je teden dni po tem zgodovinskem trenutku zadela krogla v Marseju, je odgovoril na to zdravico: »Z vztrajnim delom po tej poti bosta Bolgarija in Jugoslavija okrepili mednarodni in balkanski mir, pojačali bosta idejo mednarodnega sodelovanja in omogočili svojima narodom miren napredek in razvoj ob popolnem spoštovanju in zaupanju drugih narodov. Zato dvigam čašo...«

Štirinajstega maja bodo odšli naši tovariši pevci na svojo koncertno turnejo v Bolgarijo. Vsi jugoslovanski učitelji lahko zremo na ta res veliki dogodek s ponosom in zaupanjem, da se bo s tem obiskom most med južnimi brati Bolgari in nami še bolj utrdil. V ta uspeh lahko upamo toliko bolj gotovo, ker so uvidelne in premišljene roke naših državnikov odstranile vse ovire za nadaljnji vsestranski razvoj in napredek obeh narodov. Verujemo lahko v to, da se bo na temelju vrojenih bratskih čustev, pa tudi stvarnih interesov z obeh strani zgradila trajna kulturna, gospodarska in politična zveza med našo državo in Bolgarijo. Sajo to ustrezna sprotstvu vseh Jugoslovancev, ustreza danemu mednarodnemu položaju in bodočnosti Jugoslovanstva.

Ne bilo bi prav ob tej priliki poudarjati samo to, da je potovanje slovenskih učiteljev-pevcev v Bolgarijo samo koncertna turnaja, nujno je tu naglasiti in povedati, da bo ta turnaja že s samo izvršitvijo mnogo doprinesla k delu, ki sta ga v doseg velikega cilja začela oba vladarja, k delu, ki ima vse pogoje, da se dovede do srečne dovršitve, tega, kar je naslonjeno na želje, težnje in potrebe narodne duše, ki je ena od Mure do Marice in kar sloni na realnih zahtevah političnega in gospodarskega položaja balkanskega polotoka, tistega dela zemlje, ki mu je dala velika vojna neizbrisni pečat kamonitosti, dala pa mu je v roke tudi usodo evropskih narodov in držav. Res je, bili smo ločeni od Bolgarov, toda to ni bila krivda ljudstva, bila je to krivda onih, ki so hoteli sovraštvo med obema narodoma za dosego svojih namenov. Zato niso iskali v zgodovini onega, kar nas je družilo že od pamtveka, iskali so razprtij. Radi tega so vsa ta prizadevanja zgodovinskega pomena, trdni temelji pa se lahko postavijo samo z največjo obzirnostjo in uvidenostjo, za kar pa je treba globoke medsebojne ljubezni. Res je, da so kulturni delavci dolgo iskali stikov instinktivnim putem, da so hoteli dati v vezani ali prosti besedi izraza ljudskemu stremljenju tu in onkraj meja, toda k tej resnici pa je treba pribiti tudi to, da so bili prav bolgarski in jugoslovanski učitelji tisti, ki so prvi poiskali sorodnih vezi. K temu kulturnemu stremljenju se je pridružila močna roka, jasen pogled, določen cilj, neomahljiva vztrajnost in program pokojnega kralja, tako, da je danes vsako razočaranje in vsak povratek v prejšnje stanje nemogoč. Klic ljudske duše, časa in usode zahteva skupnost jugoslovanstva in tako se bo prav z medsebojnim poznavanjem najlažje dosegel cilj nacionalne vzajemnosti, ki bo obenem poglobljala tudi kulturne stike. In tako ni daleč čas, ko se bodo južni slovanski narodi spojili v eno veliko narodno telo, ki bo zadobilo sijaj in moč v skupnem čustvovanju in hotenju. In ko bo jugoslovanstvo zgrajeno na temelju iskrenega bratstva, bo Balkan sila, ki bo lahko uravnavala kulturno, gospodarsko in politično tehtnico Evrope.

In še enkrat lahko poudarimo svojo vero, da bodo potovanje naših učiteljev v Bolgarijo spremljale enake težnje in želje ljudstva to in onstran z enakimi občutki, da bodo prav te težnje in želje izraz kulturnih tvorcev, bolgarskih in naših, da bo vse to prizadevanje pomenilo več, kar sploh more pomeniti v teh dneh, da se bo skupni jugoslovanski nacionalni interes na Balkanu izkristaliziral v sku-

pen ideal Jugoslavije in Bolgarije, ki naj do temeljev prevzame vsakega kulturnega in političnega delavca, da bo vsaj v 20. stoletju usoda Jugoslovancev in Balkana v lastnih rokah, in da bo moč proti kakršnimkoli vmešavanjem tujih vplivov dovolj močna za temeljito reakcijo.

Top iz črešnjevega debla in pa grob bolgarskega narodnega pesnika Ivana Vazova,

Za naše pravice

Sprejem organizacij aktivnih in upokojenih državnih in samoupravnih nameščenec od ministrskega predsednika g. Jevtića

Za popravilo Uredbe o znižanju draginskih doklad državnim in samoupravnim uslužbencem

V nedeljo dne 28. aprila 1935. je sprejel g. ministrski predsednik Bogoljub Jevtić deputacijo zastopnikov 20 organizacij državnih, samoupravnih in občinskih uslužbencev v Ljubljani, aktivnih in upokojenih, ki jo je vodil predsednik Jugoslovanskega učiteljskega združenja tov. Ivan Dimnik. V imenu vseh organizacij in uslužbenstva, včlanjenega v njih, je predsednik Dimnik tolmāčil g. predsedniku vlade želje državnega in samoupravnega urad-

prva in zadnja postaja vzhoda in zapada, cvet rožnih polj, refleksij Sinifih kamenov in trt in pa — zgodovina, crnomorski fjord, pisana vaza žive keramike! Sofija, Plovidi, Stara Zagora, Kazanlik, Sliven, Burgas in Jambol!

Skozi vsa ta mesta bo šla pesem slovenskih učiteljev z besedo »Hajdukove oporoke«, »Gora Belasice« in »Smrtjo carja Samuela«, šla bo z vero in ljubeznijo, da vžge bratsko kri v mogočno simfonijo od Triglava do Črnega morja.

Srečno pot in obilo uspeha!

Vojko J-č.

Za pridobljene pravice občinskih uradnikov in uslužbencev ter njihovega položaja

Podpredsednik Saveza gradskih nameštnika in opštinskih službenika g. magistratni direktor Jančigaj se je na to v imenu samoupravnih in občinskih nameščenec pridružil izvajanjem predsednika JUU in je iznesel gosp. predsedniku kraljevske vlade akutne

ništva v pogledu znane Uredbe o dvojnem zaslužku, odnosno znižanju draginskih doklad, ki je mesto dvojnih zaslužkarjev prizadela v največji meri gospodarsko šibkejšje nameščenec, njihove družine, posebno pa samce, ki podpirajo onemogle starše. V tem pogledu je izročil predsednik Dimnik gosp. predsedniku vlade posebno spomenico, ki so jo podpisale vse prizadete organizacije v imenu svojega članstva.

zadeve občinskih nameščenec, posebno v pogledu ohranitve pridobljenih pravic in izpremembe zakona o mestih ter izenačenja z zakonom o občinah v nekaterih točkah. Gospod direktor Jančigaj je izročil g. predsedniku vlade o tem posebno spomenico.

Za polovično vožnjo vsem upokojencem in samoupravnim nameščenecem

Gospod inspektor Mlejnik je v imenu vseh upokojencev obrazložil g. predsedniku kraljevske vlade želje upokojencev v pogledu znižanja voznih ugodnosti za upokojence in izenačenja upokojencev in samoupravnih nameščenec v tem oziru z aktivnimi državnimi uradniki. Nadalje je omenil vprašanje izenačenja starih upokojencev in rednega izplače-

vanja mesečne pokojnine. Izročil je spomenico v tem pogledu. Posebno deputacijo je sprejel minister g. Vujić. Ta deputacija je g. ministru tolmāčila želje prizadetih v pogledu voznih ugodnosti.

Gospod predsednik vlade je pazno sledil vsem izvajanjem in je obljubil svojo pomoč v svrhu ugodne rešitve iznešenih zadev.

Izvršni odbor pri g. ministru prosvete

Celoten izvršni odbor Jugoslovanskega učiteljskega združenja na čelu s predsednikom Ivanom Dimnikom se je zglasil dne 18. aprila 1935. pri g. ministru prosvete Stevanu Čiriću, ki je izvršni odbor tudi sprejel v daljši avgidenci. Predsednik je v imenu izvršnega odbora iznesel g. ministru aktualne zadeve zadnjega časa in mu tolmāčil želje učiteljskega združenja. Gospod minister je pazno sledil izvajanju in obljubil, da bo zadeve pregledal in skušal ugoditi udruženju v upravičenih primerih.

Predsednik je izročil g. ministru posebno spomenico izvršnega odbora, ki se nanaša na obravnavanje zadeve. Istočasno je obrazložil predsednik g. ministru tudi želje učiteljskega združenja v zadevi odstranjevanja o velikonočnih počitnicah iz službenega kraja, nakar je g. minister izjavil, da bo ukrenil vse potrebno, kolikor je v njegovi moči. Intervencija v pogledu velikonočnega odmora je bila s strani udruženja izvršena tudi pri lokalnih merodajnih faktorjih.

Knjižnice v dravski banovini

Nobena banovina nima tako razvitih knjižnic kot naša. Naše ljudstvo zelo rado sega po čitvi. Knjiga je postala že našemu preprostem človeku nujna potreba.

Po zadnji statistiki imamo:

Javnih knjižnic za odrasle izven šole	139
Javnih knjižnic za odrasle v šoli	130
Društvenih knjižnic pri društvih	432
Knjižnic za učitelje in prof. na šolah	641
Knjižnic sreskih učiteljskih društev	28
Knjižnic za otroke v osnovnih, meščanskih in srednjih šolah	698
Skupaj	2068

Pri tem številu niso vštete knjižnice, ki imajo samo šolske knjige, katere izposojujejo reynim učencem in dijakom. Teh knjižnic je 540.

Od vseh knjižnic je 192 potovalnih. Te so največini po Prekmurju. — Leta 1912. so štele vse naše društvene knjižnice 102.600 knjig. Zdjaj imajo vse knjižnice — z všteto državno študijski knjižnico v Ljubljani — že 1.138.000 knjig.

Letni prirast knjig v naših knjižnicah znaša od 60. do 70.000. Za današnje kritične gospodarske razmere je to še razmeroma lepo število.

Na drugi strani pa prav kriza podpira razvoj knjižnic. Nudi nam najcenejši pouk in zabavo. Tisti, ki ne morejo v gledališče in v kino in nimajo denarja za gostilno in kavarno, si izposodijo v knjižnici knjigo. V začetku

morda zgolj iz dolgočasia, kasneje pa jim postane lepa knjiga nujna potreba. Tako vidimo, da se število bralcev in izposojenih knjig letno veča. Samo v lanskem letu so izposodile knjižnice 706.494 knjige. Tu pa niso vštete knjige, ki so jih bralci čitali v knjižnici sami. Saj je imela samo Državna študijska knjižnica v preteklem letu nad 800 izposojevalcev. Po večini so knjige v naših knjižnicah seveda slovenske. V poslednjem času vidimo že lep dotok srbohrvaških knjig. Nemške knjige so v večjih mestnih knjižnicah še vedno razmeroma številne. Kupujejo se pa tudi že francoske publikacije.

Kakor se opaža v naši banovini lep razvoj knjižnic, tako vidimo, kako te propadajo onstran naših mej, v Avstriji in v Italiji. Posebno v Primorju je v tem pogledu obupno: vse slovenske knjižnice, ki so ostale po vojni še cele, so bile po nastopu fašizma razdejane ali požgane.

Pri nas se opaža z ustanovitvijo naše narodne države v primeri s predvojno predvsem lep razvoj naših znanstvenih knjižnic. Te so se začele naglo razvijati posebno z otvoritvijo naše univerze. Z univerzo je prišla pa tudi nujna zahteva po univerzitetni knjižnici, ki bi morala dobiti tudi primerne prostore. Zdjaj lahko rečemo, da je ta centralna biblioteka zagotovljena in nismo več daleč od njene realizacije.

So pa še druge težave. Nimamo še dovolj nega zakona o bibliotekah. Plače bibliotekarjev so neprimerne, pa tudi ni še dovolj sistemiziranih bibliotekarskih mest.

Pri manjših knjižnicah na deželi, lahko opazimo, da so ponekod vzklile brez prave potrebe in bolj iz političnih interesov. Tako imamo ponekod v čisto majhnih krajih kar po dve in celo po tri knjižnice. Tako nastaja tekmovalstvo med bibliotekami, ki večkrat degenerira v pravcati lov na čitatelje. Da privabijo čim več članov pa se poslužujejo nekatere knjižnice senzacionalne literature in ničvredne plaže. In dogaja se, da nam knjižnice včasih več škodujejo kot koristijo. Kot nam dobra knjiga koristi, tako nam prinaša slaba mnogo škode. Nujna potreba bi bila očistiti biblioteko vse ničvredne plaže. Delati pa moramo tudi na to, da se knjižnice ne deželje depolitizirajo in po možnosti združijo na šolah, kjer naj jih vodi najboljšje učiteljsstvo. Knjižničar mora biti vzgojitelj. Poznat mora literarno in vzgojno vrednost knjige. Poznat mora tudi miselnost in značaj bralcev. Le tako bolhalo vrši svojo važno misijo. Takih knjižničarjev imamo še malo. Zato na bi bilo dobro, da bi se vršili posebni tečaji, kjer bi se vzgojili res dobri knjižničarji, ki bi se zavedali važnosti in odgovornosti svojega dela.

Učiteljski dom v Ljubljani

Dne 23. aprila 1935. je polagalo načelstvo Učiteljskega doma račun o svojem poslovanju v letu 1934. Občni zbor je otvoril načelnik tov. Stanko Vrhovec. Spomnil se je predvsem smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in odredil 1 minutni molk, nakar je izrazil vdanost Nj. Vel. kralju Petru II. Na kratko omeni nakup poslopja v Zibertovi ulici in trdno voljo načelstva, da izvede započeto delo kljub težavam do konca. Zahvali se arh. Schellu za pomoč in strokovne nasvete. Hkrati pozdravlja sklep radovljiškega učiteljskega društva, ki priporoča naj sleherni član JUU prispeva brezobrestno posojilo Učit. domu.

Poročilo tajnice.

Iz njega povzamemo, da je imelo načelstvo 13 sej. Na teh se je posvetovalo, kako bi dvignilo prispevke za dom. Predvsem pa je skušalo realizirati sklep lanskega občnega zbora z nakupom primerne poslopja za dom. To se je končno posrečilo. Dne 3. novembra 1934. sta tov. Kobal in Michler podpisala kupno pogodbo s Konsumnim društvom za Slovenijo, ki je prodalo svoje zgradbe v Zibertovi ulici 27. Kupna cena znaša 950.000 dinarjev. S tem je bila uresničena 40 letna želja učiteljskega doma po lastnem domu.

Po sklenjeni kupni pogodbi je pristopilo načelstvo z vso energijo na delo za ureditev doma in otvoritev internata, kar se bo zgodilo že s prihodnjim šolskim letom. S posebno okrožnico je pozvala učitelje-starše, ki so lajo svoje otroke v Ljubljani, naj jih prijavijo, ako reflektirajo na sprejem v domu. Pozivu se je odzvalo nekaj staršev.

Gradivo za »Priročno spominsko knjigo« je po veliki večini že zbrano.

Sklepi:
1. Predlog radovljiškega učiteljskega društva naj se razmnoži in pošlje vsem sreskim učit. društvom.

2. Knjiga naj se imenuje »Spominski dnevi«.

3. V »Učit. tovarišu« naj se pozove učiteljsstvo, da pošlje gradivo za knjigo, ki naj vsebuje samo originalne še nepriobčene stvari. Za objavljene naj se navede vir.

Računski zaključek za leto 1934.

O njem je poročal blagajnik tov. Kobal. Razvidno je, da je imela zadruga ob koncu leta 190 zadržnikov z 240 deleži po 100 Din. Zadruga ima danes svoj dom.

Celokupni promet je znašal 5.772.372,68 dinarjev.

Vseh dohodkov je bilo lani Din 56.661,66. Bilanca z dne 31. decembra 1934. kaže nastopno imetje:

1. Gotovina v blagajni	Din	16'45
2. Gotovina v Ph	"	4.233'79
3. Naložen denar	"	299.971'29
4. Vrednostni papirji	"	23.932'—
5. Blago v zalogi	"	17.114'55
6. Inventar	"	365'71
7. Nepremičnine	"	950.000'—
8. Deleži drugje	"	1.937'50
Skupno	Din	1.297.571'29

Dom pa obremenjujejo:		
1. Deleži članov	Din	24.000'—
2. Rezervni zaklad	"	771.686'22
3. Upniki	"	467.997'71
4. Čisti prebitek	"	33.887'36
Skupno	Din	1.297.571'29

Poročilo nadzorstva

je prečitala tov. Polakova. Iz njega je razvidno, da so vse knjige v vzornem redu. Računski zaključek se popolnoma ujema s knjigami, prilagami in blagajniškim stanjem. Zato predlaga načelstvu absolutorij, kar je bilo soglasno sprejeto.

Poročilo o kupljenem domu

podlažnik tov. Kobal. Iz njega je razvidno, da je prepis zemljknižno izveden. Z druga ni plačala nikakih prepisnih taks, ki bi znašale sicer okrog 100.000 Din, dočim bi jih morali plačati, ako bi bili ostali »društvo«. Korist zadruge je torej očitna. Kupnina je poravnana. Dom smo obremenili za 400.000 dinarjev, ki jih bomo odplačevali z dohodki v domu. Na učiteljstvu je, da to čimprej izvršimo! Za adaptacije in opremo razpolagamo še s kapitalom okrog 250.000 Din. Adaptacije smo porazdelili v več etap. V prvi se bodo izvršile le neobhodno potrebne. Vse se bodo izvršile po dobro premišljenem načrtu. Za adaptacije v I. etapi so načrti že vloženi. V kratkem bo komisijski ogled. Nato sledijo potrebna dela. Kljub težavam, ki nas še čakajo, sem trdno uverjen, da bomo z energijo in dobro voljo premagali vse ovire ter jeseni nudili učiteljstvu za njihove otroke pravo domostilo za dom.

Sklepi:

1. Adaptacijska dela naj se javno razpišejo.

Splošne vesti

— **Pedagoška biblioteka Jugoslovenskog učiteljskog udruženja.** Že v prejšnji številki »Učiteljskega tovariša« smo omenili, da je začel izdajati izvršni odbor JUU v Beogradu Pedagoško biblioteko JUU. V prvem zvezku je priobčen »Učni načrt za narodne šole v Jugoslaviji«, ki ga je sestavil tov. Vranc Ernest iz Studencev pri Mariboru. — Cena knjižice je Din 3.50 in se razpošilja le proti predplačilu zneska po poštočerkovnem računu štev. 53.081 na naslov: Jugoslovensko učiteljsko udruženje Beograd, Kralja Miljutina 66.

— **Zahvala.** Vsem tovarišem, ki mi pošiljajo letak katerega omenjam na drugem mestu, se toplo zahvaljujem na zaupanju, ki ga izkazujejo s tem meni in stvari. Iz tega tudi vidim zdravo jedro učiteljstva, da sta stanovska zavest in čut resnice vedno jačja od neresnice in intrige. V Ljubljani, 1. maja 1935. — **Ivan Dimnik.**

— **Učitelji kandidati v ostalih banovinah.** Na listi predsednika vlade kandidirajo še naslednji učitelji: V **zetski banovini:** Nikola Jovanović, upokojeni učitelj iz Medurečja; Saliko Drljević, učitelj iz Bilječa; Todor Mihajlović, upokojeni učitelj iz Kosovske Mitrovice; Vučić Labudović, upokojeni učitelj iz Drenovca. V **dunavski banovini:** Milorad Stanković, učitelj iz Darosave. V **savski banovini:** Ivan Ciperšak, učitelj iz Ogljaje; Ilija Krković, učitelj iz Čelica. V **vardarski banovini:** Živko Popović, šolski nadzornik iz Gnjlana; Radivoje Nanović, učitelj iz Valandova. V **moravski banovini:** Borivoje Antić, učitelj iz Salaša; Sofronije Stanković, učitelj iz Salaša; Đorđe Žikić, učitelj iz Vratarnice; Dragomir Milanović, učitelj iz Sirče; Aleksandar Stanković, učitelj iz Babušnice; Velimir Marinković, učitelj iz Gorčinaca; Bora Živanović, upokojeni učitelj iz Pokrine; Čeda Milošević, upokojeni učitelj iz Pirota. V **drinski banovini:** Radomir Cvijović, upokojeni šolski nadzornik iz Čačka; Svetozar Leposavić, upokojeni učitelj iz Mrčajevca. V **primorski in vrbaski banovini** ne kandidira niti eden učitelj. Iz navedenih imen se razvidi politični vpliv učiteljstva.

— **Poročila se je** tov. Zdenka Schillerjeva iz Semiča z g. L. Rothom. Čestitamo!

— **Obrotno nad. šole in počit. tečaj.** Ne bo več dolgo, pa bo zopet šolsko leto za nami. Učilnice se bodo za dva meseca za-

2. Arh. Schellu in advokatu dr. Celestinu Jelencu naj se izreče pismena zahvala za njihov trud v korist doma.

3. Občni zbor izreče posebno zahvalo tovarišu Jos. Kobalu za ves njegov poseben trud, ki ga ima z domom.

Pri slučajnostih

so se sprejeli nastopni sklepi:

1. V »Učiteljskem tovarišu« naj se stavi termin, do kdaj se sprejemajo v dom učiteljski otroci. Po tem terminu naj se inserira v dnevnem časopisu.

2. Z adaptacijskimi deli naj se pohiti, da bodo starši lahko videli že ob velikih počitnicah, kje bodo stanovali njihovi otroci.

3. Ministrstvu prosvete naj se ponudijo v nakup zemljišči in igrice.

4. Banska uprava naj se zaprosi, da da dijaške knjižice v zalogo Učit. domu.

5. Učiteljski dom naj prevzame tudi založbo novih čitank.

prle, učitelji pa odromali na potreben oddih. Eni domov, drugi na planino, pa v kolonije, mnogi pa bodo porabili počitniški čas, da si pridobijo novega znanja za uspešnejše delo v prihodnjem šolskem letu. Kmalu bomo čitali o različnih dvo-, tro- in tudi štiritedenskih tečajih. Eni bodo krenili v tega, drugi v drugega, večina nas pa, ki smo lani obiskovali I. del. ris. tečaj za obrt. nad. šole, bomo šli pa v II. delnega. Vsak, ki poučuje na obrt. nad. šoli pač ve, da mu je nemogoče uspešno delovati, če ni obiskoval teh tečajev. In da je str. risanje med najvažnejšimi predmeti, je pač jasno. — Letos se bo II. del. ris. tečaj vršil najbrže dva meseca. Je to najnapornejši tečaj in povsem umestno bi bilo, da bi se skrajšal vsaj na 6 tednov. Tako bi imeli tečajniki vsaj 14 dni še oddiha. Vem, kako je bilo lansko leto in zato vem, da je to želja prav vseh. Sicer bi se znalo zopet zgoditi, da bo moral eden ali drugi po končanem tečaju zaprositi za dopust — v septembru. Pa saj tudi ni mogoče zdržati po 10 mesečnem šolskem delu še dva meseca risanja in predavanja. Tečajnikom daje kralj. b. uprava tudi podpore. Mnogo tečajnikov stanuje v počitnicah pri starših ali sorodnikih in prejema ravno toliko podpore, kot oni, ki se je pripeljal mogoče iz Prekmurja ter plačuje v Ljubljani hrano in stanovanje. Tako porabi Din 1500.— najmanj, a onim drugim ostaja celo od podpore. Vendar bi bilo edino pravilno, da se da onemu, ki je prišel od daleč in mora vse plačati, več podpore, kot onemu, ki nima teh izdatkov. Tako je dajala podpore tudi sekcija JUU v Ljubljani ko je vodila v l. 1933. zadr.-knjigov. tečaj. Najmanj ¼ nas pride, ki nimamo v Ljubljani ali bližnji okolici staršev ali sorodnikov, da bi pri njih stanovali ali se z vlakom vozili — in naše upravičene zahteve naj se upoštevajo.

Š. Ljubo.

— **Šolske hranilnice** so na Češkem in v severnih državah zelo razširjene. V dravski banovini poznam le eno v P. (najbrž jih je več). Delovala je skromno že pred vojno, samo z vinarji; po vojni je zelo napredovala in je imela l. 1930. — 78 vlagateljev s skupno vlogo Din 2400.—. V krizi je nekoliko nazadovala in izkazuje konec l. 1934. — Din 1080 vlog. — Uradujejo otroci najvišjega razreda sami in sicer navadno ob ponedeljkih. Spisujejo blagajniški dnevnik, vpisujejo v glavno knjigo dvige in vloge in dajejo potrdila. Ko-

nec uradovanja seštejejo prejemke in izdatke ter ugotovijo stanje gotovine. Šolski upravitelj P., priznan in vnet zadrugar samo nadzoruje. Odvišek gotovine nalagajo v krajevno posojilnico. Tu so šli otroci še dalje, kakor je splošen namen šol. hranilnic, obrestovali so sami vloge, nekoč dali posojilo na dolžno pismo in poroke, itd. Vsekakor poučno in zanimivo. Glavni namen je vzgajati k varčnosti in vzbujati zadržujočo misel, kar smatrajo strokovnjaki kot najzanesljivejše sredstvo proti krizi. — Učiteljska tiskarna vabi k **prednaročbi** potrebnih tiskovin, da bo imela vsaka šola vsaj vzorce. (Cena Din 24.—).

— **Spominski dnevi,** priročna knjiga. Izdal jo bo v kratkem Učiteljski dom v Ljubljani. Zbranega ima že mnogo gradiva. Prepričan pa je, da hrani p. n. učiteljstvo v svojem arhivu še marsikaj originalnega, dobrega, primernega, uporabnega in še nepriobčenega. Zato prosimo, da pošlje Učit. domu gradivo do 15. maja t. l. Priobčeno bomo honorirali. Snov je lahko obdelana v obliki pesmic, razprav, prizorčkov in se nanaša na vse spominske dneve med šolskim letom.

— **Naznanilo in poziv.** Načelstvo Učit. doma v Ljubljani obvešča učitelje-starše, ki študirajo svoje otroke v Ljubljani, da bo s 1. septembrom 1935. otvorilo v svojem domu penzionat. Vanj bo sprejemalo dijače in dijakinje. Uprava bo skrbela za strogo nadzorstvo in pomoč pri učenju. Cene zmernne. Načelstvo vabi ponovno vse one učitelje-starše, ki še niso priglasili svojih otrok, da to store do 31. maja t. l. Po tem terminu bo načelstvo inseriralo sprejem gojencev in dnevnikov. Podrobna pojasnila daje načelstvo Učit. doma v Ljubljani, Francišanska ulica 6.

— **Tovariši — mariborski maturanti iz l. 1910.** Letos obhajamo 25 letnico, odkar smo postavili naše učiteljše v Mariboru. Kje — kdaj in kako naj budimo naše lepe, skupne spomine na lepe dijaške in sedanje težje službene dni? Morda ob času mariborskega tedna, ki bo od 3. do 10. avgusta t. l.? Prosim, sporočite mi svoja mnenja! Tovariške pozdrave! Vauda Mirko — Šmarjeta ob Pesnici.

— **Tovarišicam in tovarišem mursko-boškega sreza!** Prejeli ste položnice z označenimi zneski do konca šol. leta. Prosim, da čimprej nakažete članarino, kajti sklep februarskega zborovanja se bo izvajal.

Blagajnik.

RAZPIS

za sprejem v prvi letnik višje pedagoške šole v Zagrebu za leto 1935/36.

Po čl. 6. in 7. uredbi o višji pedagoški šoli, 3. odstavka § 87. uradniškega zakona in v smislu odloka g. ministra prosvete od 8. fe-

Lepo boste oblečeni

ako si nabavite tkanine za plašče, kostume ali obleke pri tvrdki

A. ŽLENDER
LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Tvrdka ima ogromno izbiro različnega manufakturnega blaga, res dobrih kvalitet, okusnih vzorcev in barv in skrajno solidnih cen.

Učiteljstvu popust! — Vzorci na zahtevo!

bruarja 1935. P. br. 1.791 bo sprejetih za šolsko leto 1935/36. v prvi letnik tega zavoda 50 rednih slušateljev — učiteljev in učiteljic narodnih šol. Slušatelji imajo v času obiskovanja tega zavoda pravico na popolne redne učiteljske prejemke.

Prošnje za sprejem morejo vlagati do 15. junija 1935. učitelji in učiteljice, ki so v aktivni državni službi.

Prošiti istočasno za sprejem v Zagrebško in beograjsko višjo pedagoško šolo ni dovoljeno.

Prošnje je treba poslati rektoratu tega zavoda in priložiti naslednje priloge:

1. Izpričevalo o učiteljskem zrelostnem izpitu.

2. Izpričevalo o praktičnem izpitu z najmanje prav dobrim uspehom.

3. Potrdilo o službenih letih in službeni oceni v tem času. — Prošiti morejo le oni, ki so bili zaposleni najmanj tri leta na osnovni ali meščanski šoli in so prejeli v času svojega službovanja najmanj trikrat odlično oceno. Zadnja ocena za letošnje šolsko leto naj se pošlje naknadno, ako se ne more priložiti že k prošnji.

4. Krstni list ali po zakonu predpisano potrdilo o dnevu in kraju rojstva. Kandidat ne sme biti starejši od 38 let.

5. Zdravniško izpričevalo.

6. Kratak opis življenja v katerem naj se označi kje in koliko časa je prosilec služboval kot učitelj (-ica), ali je oženjen ali ne (omogućena ali ne), ali ima otroke.

Prošnje kandidatov, ki ne priložijo vseh navedenih dokumentov se ne bodo upoštevale. Slušatelji (-ice) višje pedagoške šole ne smejo biti istočasno vpisani za slušatelje na univerzi.

Vsak kandidat navede v svoji prošnji grupo v katero se želi vpisati.

Grupe so naslednje:

1. Narodni jezik s književnostjo, zgodovina in zemljepis.

2. Tuj jezik (francoščina ali nemščina) in narodni jezik s književnostjo.

3. Prirodopis (zoologija, botanika in mineralogija s petrografijo) geografija in kemija.

4. Matematika (z geometrijskim in tehničnim risanjem) fizika in merkantilni predmeti. Trgovsko računovodstvo in knjigovodstvo s korespondenco.

5. Vse vrste risanja, opisna geometrija in matematika.

Na razpis se lahko javijo učitelji (-ice) iz vse Jugoslavije. Sprejeti kandidati bodo službenim potom obveščeni o sprejemu in o početku predavanj.

V Zagrebu, 4. aprila 1935.

Rektor:

Dr. S. Bosanac, s. r.

Osebne zadeve

—i Nove namestitve, 12. aprila je bilo imenovanih 19 učiteljev in učiteljic: Müller Anton v Zabrdi, srez Kranj. Rostaher Helena v Dev. Marija v Brezju, srez Maribor-desni breg. Poderžaj Justina v Zgor. Polskavo, srez Maribor-desni breg. Frangeš Terezija v Tišini, srez Murska Sobota. Bertoncelj Julijana v Loko pri Zusmu, srez Šmarje, Arko Flora v Dobrovce, srez Maribor-desni breg. Vollmaier Marija v Vuzenico, srez Dravograd. Vegan Marija v Dol. Bistrico, srez Dol. Lendava. Štercin Cecilija v Zalog, srez Kamnik. Stariha Zorka v Kočevsko Reko, srez Kočevje. Seliškar Marija v Planino, srez Črnomelj. Mavec Angela v Čatež, srez Novo mesto. Dobaja Jožica v Vučju vas, srez Ljutomer. Nežič Olimpija v Trnje, srez Dol. Lendava. Weiksl Karolina v Rumeč, srez Ptuj. Pišec Ana v Sv. Jurij, srez Murska Sobota. Kobal Viljemina v Prečno, srez Novo mesto. Sošič Albina v

Naša pot po Bolgariji

Na uvodni strani smo omenili, da odpotuje naš učiteljski pevski zbor na koncertno turnejo v Bolgarijo, ki bo trajala od 14. do 19. maja. Z zborom potuje njegov predsednik **Ivan Dimnik** in dirigent **Milan Pertot**. Vodja zboru je **Emil Adamič**, vodja turneje pa **Drago Šupančič**. Da pa se bo naše učiteljstvo pobliže seznanilo s kraji, ki jih bodo obiskali naši pevci in pa s potjo, po kateri bodo potovali, naj služi naslednji opis.

Prva postajica na bolgarski strani je **Kalotina**.

Kalotina. Takoj ob prehodu meje je na levi strani mala dolina, v kateri leži vasica Kalotina. Tod mimo je vodila še izza rimskih časov vojna pot v Konstantinopol. Po nji so krenili tudi križarji v Palestino.

Berende. Na desni za Kalotino je vas Berende s starinsko cerkvijo, v kateri so stare religiozne freske.

Dragoman. Obmejno mesto. Carinska revizija. Potni listi.

Slivnica. V vasi Aldomirovci blizu Slivnice je spomenik padlim.

Bojurište. Osem km od Sofije, na desni ob železniški progi je avionsko pristanišče, ki veže Bolgarijo z zapadno Evropo in orientom.

Sofija. V višini 550 m nad morjem ob vznožju Vitoše leži Sofija. Prvotno naselbino Trakijcev je l. 29. pred Kr. zavzel Licinus Grassus. V drugem stoletju je tu cesar Trajan naselil svoje vojaške veterane in grške trgovce ter naselbini dal ime Ulpia Serdica. Do Konstantina Velikega je imela Serdica privilegij kovanja lastnega denarja. Konstantin, rojen v Nišu (Naissus), je prestavil svojo rezidenco iz Serdice v Bizanc. L. 343. je bil v Serdici koncil, h katerem se je zbralo 170

škofov iz orienta in okciđenta in ki so obsodili krivoverski nauk Arija. Sto let pozneje so Huni mesto do tal razdrli. Justinian I. (507—565) je na ruinah sezidal novo utrjeno mesto. Takrat je bila na najvišjem prostoru mesta sezidana bazilika sv. Sofije, ki je dala poznejšemu mestu tudi ime. L. 809. je bolgarski kan **Krum** mesto zopet uničil. V času prvega bolgarskega kraljestva (836—1018) je novo mesto dobilo ime Sredec, ker je ležalo v sredini države. Po smrti zadnjega kralja Ivana Vladislava in propadu I. kraljestva je mesto svoja vrata odprlo Bizantincem. Postalo je izhodišče njihovih vojnih pohodov proti Madjarom. Leto 1194. je bolgarski kralj Asen I. Sredec iztrgal iz bizantinskih rok in mesto se je materialno in kulturno visoko dvignilo. Od leta 1329. se je imenovalo Sofija. Leto 1329. je poskušala turška armada Sofijo s silo zavzeti, toda mesto s 27 vrat, 1700 stolpi in 70.000 strelnicami se je upiralo štiri leta ter je padlo v turške roke le po izdajstvu sofijskega vojvode Janka. Turško gospodstvo je trajalo 430 let. Mesto je propadalo in njegovo prebivalstvo je v l. 1837. šlo komaj 20.000 duš. Šele l. 1825. počenja bolgarska renesansa. Takrat je bila ustanovljena prva javna šola. 23. decembra 1877. l. pa je napočil tudi za Sofijo osvobodilni dan. Ruski general Rauch je s svojimi četami slovesno vkorakal v Sofijo.

Sofija je največje in najlepše mesto Bolgarije. Danes šteje okoli 320.000 prebivalcev.

Po široki aveniji Marija Luiza pridemo v sredino mesta. Čez ozko, največkrat brezvodno rečico Vladajsko je zgrajen most z levimi figurami in takoj smo v sredini prometa. Konec široke ulice tvori po znanem atentatu l. 1925. na novo pozidana cerkev Svete Nedelje. Za njo v daljavi je piramida Vitoše. Proti centru mesta je na desni mestna tržnica, za njo okrogla sinagoga španskih Izraelitov. Nasproti tržišča so nasadi. Tam je bilo nekda rimsko kopališče. Ob

koncu nasadov je široko, rdeče poslopje: mestna kopel. Alkalična mineralna voda ima 47° C. Na voglu Marije Luize in Trgovske ulice je dobro ohranjena mošeja Banja Baši z lepim minaretom. Od cerkve Sv. Nedelje vozijo tramvaji v vse smeri mesta. V bližini trga, proti severu so ostanki drugega rimskega kopališča, ki je bilo pozneje izpremenjeno v krščansko cerkev sv. Gregorija in še kasneje v turško mošejo. V nji so zanimive freske iz 14. in 15. stoletja. Po bulvaru Dondukova in po Trgovski ulici pridemo na trg Aleksandra I., na katerem se nahaja carska rezidenca, stari, a na novo razširjeni in prezidani turški konak. Južno od konaka je mestni vrt, na katerega vzhodni strani je krasno in najmoderneje urejeno mestno gledališče. Zapadno od mestnega vrta je v starem, rdečem turškem poslopiju »Bujuk Djami«, zelo zanimivi arheološki muzej. Na vzhodnem koncu konaka pričinja ulica Carja Osvoboditelja. V stranskem poslopiju rezidence se nahaja najbogatejši prirodnoznanstveni muzej balkanskega polotoka. Ob strani muzeja, ločena s kratko ulico, stoji prelepa mala ruska cerkev, ena najlepših sofijskih stavb. Nekoliko dalje po ulici proti vzhodu je Oficirski dom, kjer se vrše običajno koncerti, plesi itd. Od tam dalje pridemo na trg Carja Osvoboditelja. V sredini vis-a-vis Sobražju je impozantni spomenik Aleksandra II., bolgarskega osvoboditelja, umetnino je izvršil italijanski kipar Zocchi. Za spomenikom je etnografski muzej. Tam je tudi slavni top iz črešnjavega debela, s katerim so navdušeni in naivni bolgarski revolucionarji leta 1876. upali armadam Ottomanske države prizadejati mnogo škode. Od trga Carja Osvoboditelja pridemo po prospektu Aleksandra Nevskega k palači zunanega ministrstva in k Akademiji znanosti. Sredi trga stoji monumentalna cerkev Sv. Aleksandra Nevskega, delo ruskega arhitekta Pomeranceva. Zapadno od nje stoji

starinska cerkev Sv. Sofije iz 6.—7. stoletja. Za cerkvijo je pokopan bolgarski narodni pesnik Ivan Vazov, južno od nje pa je znamenita palača Sv. Sinoda v čistem bolgarskem slogu. Vzhodno ob trgu je državna tiskarna, južno od nje Akademija lepih umetnosti. Severno od državne tiskarne stoji spomenik narodnega heroja Vasilija Levskega, ki so ga Turki leta 1876. v Sofiji obesili. Vzhodno od Sobražja je palača univerzitetnega rektorata. Od tu pridemo na bulvar Ferdinanda, kjer je mavzolej prvega bolgarskega kneza, Aleksandra Battenberga. Nasproti je zoološki vrt. Na koncu bulvara Carja Osvoboditelja pridemo preko Orlovskega mosta v najlepši park Bolgarije »Princ Boris«. Severno od parka sta Vojna akademija in Vojno ministrstvo. —

Okolica Sofije. Kakih 9 km južno od Sofije ob vznožju Vitoše je vas **Bojana**, ki je z mestom zvezanja s tramvajem in lepo cesto. V cerkvi sv. Pantalejmona je grob carice Eleonore. Krasen razgled na Sofijo. V cerkvi so znamenite freske iz 12. in 13. stoletja. Iz Bojane pelje pot do 30 m visokega vodopada na rebra Vitoše. Južnozapadno od Sofije je izletna točka **Bankja**, ki je najelegantnejše kopališče Bolgarije. V sezoni vozijo iz Sofije in nazaj ves dan vlaki lokalne železnice. V neposredni bližini mesta so še kopališča: **Gornja Banja** (41° C), **Ovčja kopel**, **Kniajevo**, **Pančarevo** itd. Turistom nudi izlet na Vitošo (2286 m) mnogo užitka. Koče so sijajno oskrbovane.

Sofija — Plovdiv 156 km.

Važnejše postaje: **Vakarel**, **Ihtiman**, **Kostelec Banja**, **Sarambej**, **Tatar-Pazardžik**. Na levi v smeri vožnje je Balkansko, na desni Rodopsko pogorje. Ob progi je nebroj mineralno-vodnih

Kal pri St Janžu, srez Krški. Repovš Friderika v Vrh pri Sv. Treh kraljih, srez Logatec. Majlinger Milena v Gančane, srez Dol. Lendava.

—i Napredovali so učitelji(-ice) v VIII. skupino: Plevelj-Kastelic Matilda iz Leš; Jurinec Emilija iz Svečine; Škerget Karel iz Zelnavej; Šlibar Terezija z Bleda; Zupan Alojzija iz Velike Doline; Kunčič Antonija iz Podsrede; v VII. skupino: Petrič Ida iz Dolge vasi; Tavčar Josip iz Brežic; Lebič Ivan iz Prevalj; Radin Mira iz Zidanega mosta; v VI. skupino: Ušen Terezija iz Sv. Petra v Sav. dolini; Arigler Marija iz Vrhlike, Kazafura Olga z Dobrave; Gačnik Mira iz Guštanja; Hribar Marija iz Tešanovcev.

—i Napredovali so učitelji(-ce) v VI. skupino: Čotar Marija iz Moravč; Rudolf Ema iz Cerknice; v VIII. skupino: Majhen Ivana iz Sv. Miklavža; Marok Boža iz Šmartna pod Šmarno goro; Bernot Nada iz Vurberka.

—i Prevedeni v IX. skupino so: Žlebnik Ema iz Orehovice; Velker Marija iz Črne; Mlakar Franc iz Turnišča.

Naša gospodarska organizacija

—g Članom Učit. Samopomoči. V mesecu aprilu 1935. je umrlo 6 članov. Članski prispevek bodete nakazali s polnočnico, ki ste jo prejeli v teh dneh za 4 smrtne primere (za 2 smr. prim. s prihodno polnočnico), in sicer: Dr. Rostohar Franc, Maribor; Luknar Marjana, Ptuj; Canjko Fran, Središče in Vrežec Janko, Ribno, to so 345. do 348. smrtni primer. Samski člani nakazejo 21 Din, zakonski pari 41 Din. Zadruga uprava je v aprilu t. l. izplačala dedičem po umrlih članih 75.000 Din, zato vljudno prosi, da ne odlašate z nakazili. Zlasti prosimo one člane, ki so prejeli opomine za poravnavo članskih prispevkov ali za mesečna odplačila na brezobrestnih podporah, da ne pozabijo na svojo dolžnost. Zadruga uprava je brez odloga in brez odbitkov izplačala posmrtnine takoj po predložitvi potrebnih listin.

Šolski radio

—r XXVIII. teden. V torek 7. maja: Zakleta Veronika, pravljica zvočna igra po narodni legendi iz kamniške okolice. Napisal Joža Vombberger, izvaja Radijski dramski studio. Igra je pisana v verzih, v nekakem slovesnem slogu, da tem bolje prikaže notranjo skrivnost in lepoto legende, ki ji težko najdemo primere. V petek 10. maja proslava »Materinskega dne«, izvaja I. dekliška osn. in višja nar. šola v Ljubljani.

—r V kmetijskem radiu bo ob 7.30 v nedeljo 5. maja predaval g. inž. Vinko Sadar: Kmetijska posvetovalnica.

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

KOMUNIKE SEJE IZVRŠNEGA ODBORA JUU

od 16. aprila 1935.

Anketni odbor.

Iz referata anketnega odbora izvoljenega na XIV. glavni skupščini JUU za preiskavo razmer v sekciji za savsko banovino se konstatira:

1. Da predsednik JUU, tov. Ivan Dimnik in podpredsednik Todor Dimitrijevič nista člana anketnega odbora ter kot taka nista bila v anketnem odboru in sploh nista prisostvovala nobeni seji tega odbora.

2. Da delo anketnega odbora ne obstoji v tem, da konstatira krivdo bilo katere strane, nego samo v tem, da zadevo preišče in ugotovi dejstva.

3. Da anketni odbor ni mogel dokončati svojega dela in zato ni mogel sprejemati o tem delu nikakih sklepov.

4. Vsa druga obvestila ne ustrezajo pravemu stanju stvari.

Naš tisk.

Po izčrpnih razpravi so sprejeti naslednji sklepi:

»Da se politični članki brez pristanka izvršnega odbora sploh ne tiskajo v Narodni prosveti. O vprašanju večjega pomena izdaja izvršni odbor posebne komunikacije.

Člani izvršnega in glavnega odbora JUU imajo lastna mišljenja o poedinih šolskih, prosvetnih, stanovskih in drugih vprašanjih, ampak ne stoji na stališču, da bi morala biti samo ta iznešena v javnih glasilih udruženja in da bi se nasprotna mišljenja ne smela slišati.

Zaradi tega želijo sedanji predstavniki JUU, da sta »Narodna prosveta« in »Učitelj« izraz vseh učiteljev in da se v njih morejo priobčevati razna mišljenja o posameznih vprašanjih. Samo morajo biti te razprave načelne in morajo nositi podpis pisca, da se ve, da je to njegovo mišljenje.

Članki, ki niso načelnega značaja in niso podpisani in v katerih se vprašanja ne razpravljajo principielno, nego so osebna polemična ali z gotovo tendenco, ne morejo biti priobčeni.

Iz društev: Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ bo zborovalo v ponedeljek 6. maja ob 11. uri na deški šoli v Kranju. Udeležba naj bo polnoštevila! Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŽUŽEMBERKU bo zborovalo v soboto dne 11. maja t. l. ob 10. uri dop. v Ajdovcu. — Med drugim bo na dnevnem redu referat o učiteljskih gospodarskih ustanovah. — Pridite polnoštevila na to zborovanje, ki je obenem tudi naš majniški izlet! Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DES. BREG zboruje dne 11. maja 1935. ob 9. uri v Mali dvorani Narodnega doma. — Dnevni red: 1. Življenjska šola — referat tovariš Lavrič. 2. Moji vtisi ob pregledovanju šol — referat tov. Vranc. 3. Učiteljski gospodarski dan — dialog tovariša Hren in Vranc. 4. Dopolnitev odsekov. 5. Došli dopisi. 6. Zborovanje v juniju 1935. 7. Plačevanje knjig Sl. šol. matice in Učiteljskega kalendara JUU 1935. Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO SV. LEONARTE V SLOV. GORICAH bo imelo svoje redno zborovanje 18. maja (v soboto) 1935. l. pri Sv. Juriju v Slov. gor. ob 10. uri. Pred zborovanjem ob 9. uri bo seja upravnega odbora. Zborovalo se bo najpreje po odsekih, ki smo se zanje odločili na zadnjem zborovanju, potem pa bo skupno zborovanje s predavanjem tov. Rogla o »čitanju v delovni šoli s praktičnimi primeri«.

Na zborovanje so vsi člani in članice vljudno vabljeni, še posebno zato, ker je to zadnje zborovanje v tem šolskem letu.

J. Štuhec, preds. Porenta Stane, tajnik.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V GORNJEM GRADU bo zborovalo dne 11. maja 1935. v Šmartnem ob Paki ob 8. uri. Zboro-

pa ga je podjarmil svoji državi. Krvoločni ruski polkovodja Svetoslav je tu poklal 20.000 branilcev mesta. V mestu so počivali Križarji Gottfrieda bouillonskega, tu sta se ustavila Konrad III. in Friderik Barbarossa. Gostoljubje sta plačala z ognjem in mečem. Do l. 1364. so tu gospodarili Isak Angelj, boljar Ivanko, flanderški vojvoda Boudoin, Teodor Komnen, Ivan Assen in drugi. Lala Šahin je mesto privojeval Turkom. Ti so uničili skoro vse lepe zgodovinske stavbe, sami pa zapustili mestu le malo spomenikov, n. pr. mošeje Džumaja in Imaret, ki so vredne ogleda. L. 1928. je potres Plovdiv na polovico razrušil, vendar pa so meščani škodo hitro popravili. Danes šteje Plovdiv preko 100.000 duš. Mesto, ležeče ob svetovni cesti, ki veže Evropo za Azijo, je bilo eminentno važno trgovsko središče. Ta značaj ima še danes in šteje med prva trgovska bolgarska mesta. Plovdiv tvori tako rekoč ena sama, več kilometrov dolga ulica s kratkimi postranskimi dohodi. Zanimiv je arheološki muzej s prahistoričnimi, trakijskimi, rimskimi in bizantinskimi starinami. Tudi etnografski muzej je vreden obiska. Izmed cerkva je znamenita cerkev sv. Marine, cerkev sv. Nedelje z lepimi, dragocennimi lesenimi rezbarijami in katoliška cerkev sv. Ludovika s sarkofagom kraljice Marije Luize, matere sedanjega carja. Vredno si je ogledati v starem mestu na griču Džambas-Tepe stare turške hiše in kopališča ter ostanki pokritega bazarja. Mesto ima mnogo šol, bogat pedagoški muzej, francosko in nemško šolo itd. Vsi griči mesta z imenom »Tepé« nudijo izvrsten razgled po mestu. Mestna slika spada med najinteresantnejše vse Evrope. Na najvišjem »tepé«, zvanem »Džendem-Tepé«, je stal za časa Trakijcev eden najlepših templjev Apolona. Na sosednjem »Bunardžik-Tepé« je spomenik ruskih bojevnikov, padlih okoli Plovdiva l. 1877.

(Dalje prih.)

KLOBUKE

zadnje novosti za pomlad, v finih barvah in elegantnih oblikah, samo dobre kakovosti, ter razne sportne čepice nudi v lepi izbiri

MIRKO BOGATAJ

trgovina klobukov in čepic

LJUBLJANA, Stari trg 14

Cene zmerne. — Sprejemajo se popravila.

vanje je posvečeno ekonomskemu položaju naše vasi in našega kmeta. Referirajo tov. Počkar, Rainer, Predan in Hudaes. Dnevni red: 1. Dopisi. 2. Referati. Predlogi za banovinsko in glavno skupščino. 4. Stanovske zadeve. 5. Slučajnosti. Pred zborovanjem je kratka odbojstva seja in sestanek upraviteljev glede sres. kmet. razstave glasom tozadevne okrožnice tov. predsednika. Tovarišice in tovariši. Zborovanje ja važno, zato pridite polnoštevila! Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA bo zborovalo v soboto 11. maja s pričetkom ob 9. uri v narodni šoli v Selcih nad Škofjo Loko. Dnevni red: 1. Otvoritev in situacijsko poročilo. 2. Poročilo tajnika in blagajničarke. 3. Bolniško zavarovanje učiteljskega (ref. podpredsednik tov. Kokalj). 4. O šolski disciplini (ref. tov. Košca). 5. Uspehi učnih travšč v Selški dolini (ref. tov. Može). 6. Predlogi in slučajnosti. Tovariši(-ice), ki reflektirajo na obed, naj se prijavijo poimen-sko vsaj dva dni preje upravitelstvu narod-ne šole v Selcih. Pridite polnoštevila! Odbor.

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V KAMNIKU je zborovalo dne 8. aprila 1935. v Kamniku. Navzočih je bilo 93 članov.

Predsednik tov. Ostanek je pri otvoritvi zborovanja posebej pozdravil novega sreskega načelnika g. Kosija in sreskega šolskega nadzornika tov. Arriglerja. G. sreski načelnik je poudaril, da si želi stika z učitelstvom, ki vzgaja naše najmlajše državljane v dobre Jugoslovane. Posebno je apeliral na zborovalce, da širijo med mladino vero, da je Jugoslavija stvarnost, ki ostane edina, skupna — nedeljiva.

Nato je tov. predsednik prečital referat tov. Hrena o učiteljskih gospodarskih ustanovah. Tov. Kocijančič pa je podal k posameznim točkam referata pojasnila ter razložil ustroj in delovanje učiteljskih gospodarskih ustanov. Predlagal je, da bi se pri vsakem društvu ustanovil gospodarski odsek, kateri naj bi predvsem zbiral razne predloge za povzdigo učit. gospodarstva. Za izvajanje se mu je v imenu članstva zahvalil tov. predsednik.

Sklepi: 1. Za spomenik Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja bo prispeval vsak član Din 50.— v 5 mesečnih obrokih.

2. Pridružujemo se soglasno sklepu učit. društva za Maribor - mesto glede ukinitve učiteljske šole v Mariboru.

3. Učitelstvo našega sreza je za uvedbo obveznega bolniškega zavarovanja.

4. Zbirke po šolski mladini naj se omeje na minimum.

5. Monopolizacija šolskih zvezkov in knjig naj se iz znanih razlogov ukine.

V smislu reorganizacije zborovanj sreskih učiteljskih društev so se določili referenti za posamezne odseke in sicer:

1. Odsek za nadaljevalno šolstvo — Ostanek, Cenčič.

2. Odsek za kulturno skrb in povzdigo vasi ter javno udejstvovanje učiteljstva — gospodarstvo — Primožič, Trobiš, Napokoj.

3. Šolsko upravni in pedagoški odsek — Koman, Horn, Schubert.

4. Stanovsko politični odsek — Mrak, Siherl.

Ostanek Franc, predsednik.

Trobiš Štefan, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LOGATEC je zborovalo dne 13. aprila 1935. v osn. šoli na Rakeku.

Predsednik otvori zborovanje, se spomni 85 letnice T. G. Masaryka, predsednika Čehoslovaške republike in češko-jugoslovenske vzajemnosti, ki se je najlepše pokazala ob tej skupni proslavi.

Iz poročil tov. tajnika in blagajnika je bilo članstvo izčrpnou poučeno o delu sekcije in društva.

Tov. Fr. Mercina je podal v gospodarskem referatu pregled vseh naših gospodarskih ustanov in koristi, ki jo imajo od njih člani zadrugniki in sploh ves stan.

Reorganizacija bodočih zborovanj se bo vršila v smislu predloga sekcije. Izvolili in konstituirali so se sledeči odseki:

1. Odsek za nadaljevalno šolstvo in povzdigo vasi. (Vodi tov. Dolgan.)

2. Gospodarski odsek. (Vodi tovariš Fr. Mercina.)

3. Šolskoupravni in pedagoški odsek. (Vodi tov. Suštaršič.)

4. Stanovsko politični odsek. (Vodi tov. Winkler.)

Sklepi:

1. Učiteljstvo naj se oklene naših gospodarskih institucij, naj se vpiše po možnosti vsak kot zadrugnik ter naj se jih poslužuje.

2. Za poverjenika »Samopomoči« za dečo se izvoli tov. Hladnik.

3. Izvenšolsko delo je v principu ono, ki se opravlja iz idealizma v korist naroda in države splošno, posebej v korist naši vasi in njenemu povzdigu, pa tudi za povzdigo šolstva in drugih narodno-kulturnih in obrambnih organizacij. Tako delo je nenagrajeno. Ocena izvenšolskega dela naj odpade. Plačano delo ni izvenšolsko delo.

4. Obvezno bolniško zavarovanje se odkloni.

5. Odtegotanje uslužbenkega davka od stanarin potom kr. banske uprave smatra učiteljstvo kot nepravilen in nezakonit postopek. Sekcija naj intervenira v smislu priložene resolucije.

6. Sekcija naj intervenira, da se mesečni prejemki izplačujejo tudi na deželi l. vsakega meseca.

7. Stanarina, ki se je svoj čas nezakonito odtegotvala učiteljskim pripravnikom, naj se izplača. Sekcija naj tudi to zadevo ne izgubi iz vida.

Resolucija k točki 5:

Davek plačuje oseba, ki prejeme dobiva, ali organizacija, ki prejeme oddaja. V danem primeru pa ni ne eno ne drugo kr. ban. upr., ker ona stanarine ne prejema in je tudi ne oddaja.

Mnogi učitelji (-ice) ne prejemajo stanarine redno, včasih leto in še več prav nobene. Ako se tedaj izvaja določba kr. banske uprave, nastane lahko primer, da bo moralo učiteljstvo plačevati davek za nekaj, česar ni prejelo.

Dosledno bi bilo, da bi kr. banska uprava stanarino tudi izplačevala, če hoče odtegotati uslužbenki davek.

Z ozirom na to prosimo sekcijo JUU Ljubljana, da skuša preprečiti odtegotanje uslužbenkega davka za stanarino pri plačah, ali pa izposlovati, da se stanarine izplačujejo potom kr. banske uprave že pri nakazilu plače.

Doljak Valentin, predsednik.

Hrastnik Rado, tajnik.

Sistem javnega izobraževanja na Češkoslovaškem

(Iz češčine prevedel V. K.)

(Nadaljevanje.)

DRŽAVNE PODPORE ZA LJUDSKO IZOBRAŽEVANJE V ČSR.

V proračunu ministrstva prosvete so vsako leto uvrščeni zneski za ljudsko-izobraževalne namene v smislu zakona z dne 7. februarja 1919. o organizaciji ljudskih tečajev državljanske vzgoje in v smislu zakona z dne 22. julija 1919. o javnih občinskih knjižnicah. Ministrstvo prosvete nudi iz teh sredstev na podlagi izkazanih potreb in v mejah proračuna večje in manjše podpore ljudsko-izobraževalnim ustanovam, da se omogoči v vsej državi pravilna, enakomerna in sestavna ljudska izobrazba. Za podeljevanje državnih podpor za ljudsko izobraževalno akcijo veljajo naslednje smernice:

1. Kdo more prositi za državno podporo? Za državno podporo za državljansko-izobraževalno delo morejo prositi krajevni prosvetni odbori, okrajni (mestni) prosvetni odbori, župni prosvetni odbori in prosvetna društva, ki z uspehom razvijajo svoje delovanje v smislu zgoraj citiranega zakona z dne 7. februarja 1919. Za državno podporo za javno občinsko knjižnico morejo zaprositi knjižnični odbori, ali kjer jih ni, predstavniki občin, na Slovaškem pa tudi društva, ki se zavežejo ustanoviti svojo javno ljudsko knjižnico.

2. Kako je pošiljati prošnje za podpore. Prošnje za državno podporo za ljudsko izobraževalne namene se vlagajo na ministrstvo prosvete v Pragi. Ako se prosi za podporo za ljudsko izobraževalno delo v lokalni občini se sicer prošnja naslovi na prosvetno ministrstvo, vendar se jo pošlje pristojnemu krajevnemu prosv. odboru v potrdilo. Ta jo pošlje

pristojnemu okrajnemu prosvetnemu odboru, ki prošnjo natančno prouči in jo pošlje ministrstvu prosvete v rešenje (na Slovaškem se pošlje prošnjo za podporo referatu ministrstva prosvete v Bratislavi).

Ministrstvu prosvete (oziroma njegovemu referatu v Bratislavi) morejo direktno pošiljati vse najrazličnejše prošnje za podporo v ljudsko-izobraževalnih zadevah edino le okr. prosvetni odbori, glavni odbori po vsej državi se nahajajočih prosvetnih društev, dalje tudi najrazličnejše prosvetne korporacije glavnega mesta Prage (vendar velja za te korporacije navedena ugodnost le do preklica).

Prošnje za take podpore, ki zadevajo interese več okrajev, je pošiljati potom posredovanja onega prosvetnega odbora, v čigar območju naj bo središče one kulturne oziroma prosvetne ustanove.

Vsa poročila okrajnih prosvetnih odborov, krajevnih prosvetnih komisij in drugih po tem zakonu ustanovljenih društev so poštine prosta.

3. Katere prosvetne akcije podpira država z denarnimi podporami.

Ministrstvu prosvete v Pragi (oziroma njegovemu referatu v Bratislavi) morejo biti po 2. točki te odredbe poslane najrazličnejše prošnje za državno podporo za ljudsko-izobraževalne namene. Vendar pa podeljuje ministrstvo prosvete le naslednjim prosvetnim akcijam denarne podpore:

a) za posamezna državljansko-vzgojna predavanja (ciklus najmanj 4 predavanj) v občinah z manj kot 500 prebivalci;

b) za cikluse državljansko-vzgojnih predavanj, za izobraževalne govorniške tečaje in predavanja, za delovanje okrajnih (mestnih) prosvetnih odborov, za ljudsko-izobraževalne ustanove (tečaji in vežbe) namenjene strokovni izobrazbi pa samo tedaj, ako so le te združene z državljansko-vzgojnimi in vsestransko izobraževalnimi ustanovami;

(Dalje prihodnjič.)

Poslano*

Agentura neke volilne grupice v Ljubljani razpošilja med učiteljstvo po banovini na pisalnem stroju pisane in razmnožene anonimne letake, v katerih so trditve, ki so tako naivne kakor zlobne. Namen je sicer prozoren: napraviti razdor med učiteljstvom ter uporabiti to za svoj volilni namen in taktiko. Letak je sicer pisan v stanovskem žanru, kakor bi ga res pisal učitelj ter so spretno vpletene nekatere aktualne stanovske zadeve, a je le predobro vidno — »kam pes taco moli«. Dnevno politiko, ki jo pisec očita vodstvu organizacije, hoče sam avtor letaka zamenjati med učiteljstvo in bi ga rad usmeril v strankarsko namesto v stanovsko smer.

Očividno mu ni povsede probujanje učiteljstva, ki hoče tudi na političnem terenu samo varovati svoje stanovske interese in se potem lastnih vrst zavzemati za stanovska, šolska in prosvetna prava; kar je bistvo prizadevanj učiteljstva v zadnjem času.

Izigravati se hoče potom letaka celo zaščito članstva, v katerem pogledu je udružnje prav v zadnjih letih največ storilo. O zaščiti članstva, tako v pretekli, polpretekli in

* Na željo pisca smo sprejeli ta dopis v list kot zasebno pojasnilo učiteljstvu.

sedanji dobi in o intervencijah glede svobodnega kretanja učiteljstva so dobila sreska učiteljska društva tako podrobne informacije, da se lahko vsak član točno informira pri svojem društvu in razvidi klevete anonimnega pisca. Ta zelo podcenjuje učiteljstvo, ako misli, da bo naivno nasledalo zlonamernim lažem in intrigam.

Bajki in izmišljotini o moji izpodleteli kandidaturi v Ljubljani, o kateri piše anonimni v letaku, so se moji prijatelji in zastopniki učiteljskih organizacij v Ljubljani prav iz srca smejali, ker so poučeni o mojih »ambicijah« v tem pogledu. Seveda pa jaz piscu tudi prav rad odstopim senatorsko mesto, o katerem piše letak, da je meni obljubljeno za moje »izdajstvo« nad učiteljstvom, po katerem se čuti letakov pisec »ogoljufanega in izigranega«.

Avtor letaka, kakor okrog njega zbrano učiteljstvo »opozicije« Udruženja jugoslovanskih učiteljev — sekcije za dravsko banovino, ki ga je podpisal anonimno pod letak, si pa tudi po volitvah lahko prihrani napovedani »pričetek organizirane borbe opozicije, ki si bo poiskala zvezo z že obstoječo opozicijo v drugih banovinah(???)«, da zruši despotizem nadutih koristolovcev in spekulantov. Izjavljam namreč, da me tudi v tem oziru ne zadržujejo prav nikake ambicije in zelo rad brez borbe prepustim svoje dobrote, ugodnosti in hvaležen posel v Ljubljani in Beogradu preudarnosti in sposobnosti napove-

dane opozicije — posebno v sedanjih časih. Zelo žal mi je, da letakov pisec že prej ni organiziral opozicije med učiteljstvom ter vedno čaka šele vetra — ob volitvah.

Le nerad sem reagiral na anonimni letak, a sem to storil zgolj na željo prijateljev, ki mi pošiljajo letake s svojimi krepkimi pripombami, iz katerih razvidim, da je letak naletel med učiteljstvom na pravičen odmev.

V Ljubljani, 29. aprila 1935.

Ivan Dimnik.

Novosti na knjižnem trgu

— Vesel spomin na davno cvetno nedeljo priobčujajo pod naslovom »Stranota z velikim snopom« Poberajev Matijče v novi številki ilustrirane tedenske revije za radio, gledališče, film, sport in modo »Naš val«, ki izhaja vsak četrtek zvečer v Ljubljani. Nova številka je izredno pestra. Joža Vombberger je prispeval »Zakleto Veroniko«, Janko Kač ilustrirano povestico »Soseska«. Sel Catini nadaljuje vedno bolj zanimiv in zapleten roman »Emilio Berenini«. Tone Čufar nadaljevanje izvirne komedije »Ameriška tatvina«. Profesor Lucijan Marija Škerjanec je prispeval kritičen glasbeni pregled itd. Naročila na naslov: Radijska revija »Naš val«, Ljubljana.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

CEBELNE PANJE

A. Ž. (Znidaršičeve) izdeluje po najnovšem načinu in najodličnejši izdelavi po najnižjih cenah v vsaki množini — Klamnik Vinko, Dolga vas pri Kočevju.

ZA ŠOLSKE IZLETE, BLED-VINTGAR

Priporoča se restavracija »Potočnik« ob cesti Bled-Vintgar, ter poti na »Blejski Grad«. Ob vsakem času topla in mrzla jedila in brezalkoholne pijače. Znatno znižane cene. Za večje skupine, cene prehrani in eventualna prenočišča po dogovoru. — Za čim večja naročila in obiske se najvljudneje priporoča

Franc Anderle, Bled I.

ČEBULICE

mečkov (Gladiolus primulinus) kom. 25 p oddaja Peter Močnik, šol. nadz. Studenci p. Mariboru, Stritarjeva 5.

KODAK KAMERA,

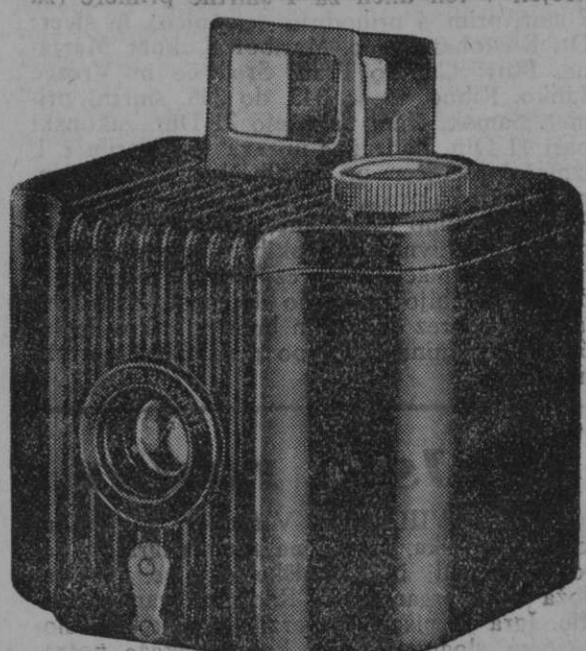
ki stane samo Din

75.—

Naposled je le prišel čas, ko si bo lahko vsak nabavil fotografsko kamero. Sedaj si lahko tudi Vi privoščite vse veselje, ki ga drugi že uživajo pri fotografiranju.

KODAK BABY-BROWNIE

kamera je tako enostavna pri uporabi, da bi tudi otrok posnel z njo dobre slike. Zahtevajte od najbližjega foto-trgovca, da Vam pokaže Kodak Baby-Brownie kamere. Format slike je zelo lep, velikost pa 4 x 6,5 cm. Uporabljajte vedno Kodak ali Pathe filme, s katerimi boste dosegli dobre posnetke.

Krize bo konec,

ko bodo domači denarni zavodi mogli zopet dajati nova posojila iz novih vlog

Z a u p a j t e V a š d e n a r

MESTNI HRANILNICI LJUBLJANSKI

ki izplačuje nove vloge, vložene po l. 1933., neomejeno ter jih obrestuje po 4—5 %.

Vloge nad Din 400.000.000.—

Rezerve Din 14.600.000.—

UMETNIŠKI ZAVOD ZA LITOGRAFIJO

ČEMAŽAR JOSIP

LJUBLJANA, IGRIŠKA ULICA 6

izvršuje vsa
litografska dela
v najokusnejši
izdelavi

Novo!

Slike z Jadrana

velikost 42x52 cm. Slike so v bakrotisku (po fotografijah), katerim je priložen kratek popis

1. Baška na otoku Krku
2. Mesto Rač na otoku Krku
3. Slapovi Krke pri Skradinu
4. Šibenik
5. Pogled na Trogir z otoka Čiova
6. Pogled na Split
7. Dubrovnik
8. Pogled na Kotorski zaliv z Lovčena

Cena serije 8 slik nalepljena na lepenci s platnenim robom Din 80.— nenalepljena Din 30.—. Posamezne slike se ne prodajajo! Za cenj. naročila se priporočata

Knjigarni »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani in podružnica v Mariboru

FR. P. ZAJEC
Izprava optik
Ljubljana, Starý trg 1

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplovere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

KDOR OGLAŠUJE
TA NAPREDUJE!

IGN. ŽARGI

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 11
TELEFON ŠT. 20-69

Za dame!

Obleke, plašče, bluže, perilo

Za gospode!

Krasne srajce, velika izbira kravat

Za otroke!

Obleke, plaščke, predpasnike, perilo, čepice

P o p r i z n a n o n i z k i h c e n a h !

»Napravimo izlet na Bled!«

Hotel na blejskem gradu nudi vsakemu izletniku višek zadovoljnosti!

Romantična lega, očarljivo lep razgled na jezero, Triglavsko pogorje in Karavanke, zanimivosti starega gradu, velika terasa za igre na prostem! Omogočiti hočemo vsakemu, še tako skromnemu učencu udeležbo izleta na Bled, ki mu ostane v trajnem spominu. Spoznal bo biser Gorenjske, poletno rezidenco naše kraljevske rodbine.

Hotel na blejskem gradu Vam nudi prvovrstno kuhinjo toplih in mrzlih jedil, kakor tudi vsa okrepčila, v prostornih zračnih sobah pa udobna prenočišča. V to svrhu navajamo izletnikom naš cenik in smo prepričani, da nas tudi Vi počastite s svojim cenj. obiskom.

Cenik Zajtrk ali južina: Kava, čaj ali mleko z 2 kruhoma Din 2.—. — Kosilo (obed) I. vrste: Juha, pečenka, 2 prilogi, močnata jed Din 10.—. II. vrste: Juha, govedina, 2 prilogi Din 6.—. III. vrste: Juha in 2 prilogi Din 4.—. — Večerja I. vrste: Pečenka, 2 prilogi, močnata jed ali desert Din 7.—. II. vrste: Rižoto s salato ali golaž s krompirjem Din 5.—. — Okrepčila: malinovec, limonada (1/4 l. kozarec) Din 2.—. — Prenočišče: Ležišče s perilom za osebo Din 4.—. Ležišče na žimnicah za osebo Din 3.—. — Pri udeležbi 30 učencev in naročilu obeda ali večerje I. vrste dobita dva učenca gratis!

Kuhinja izborna!

Porcije velike!

Postrežba točna!

Na željo preskrbi uprava skupno vožnjo po jezeru za osebo à Din 2.—. Vljudno prosimo pravočasnega naročila glede prihoda in hrane.

Se priporoča

z odličnim spoštovanjem

Uprava Hotela Grad, Bled

Pomladanski plašči,
kostumi, kompleji,
obleke in bluže
samo zadnje novosti
v največji izbiri pri

ELITE

Prešernova ulica št. 7-9
Ljubljana